

ชื่อวิทยานิพนธ์

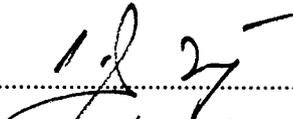
การใช้และความต้องการใช้สารนิเทศของครูสังกัดศึกษา

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์

นางสาวสิริธิดา สิริปัญ

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา ท้วมสุข)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มาลี กาบมาลา)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้และความต้องการใช้สารนิเทศของครูสังกัดศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ในด้านรูปแบบสารนิเทศที่ใช้ เนื้อหาของสารนิเทศที่ใช้ และแหล่งสารนิเทศที่ใช้ โดยพิจารณาจากขนาดโรงเรียนที่สังกัด (โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก) พื้นฐานการศึกษาของครู (จบทางสังคมศาสตร์/สังคมศึกษาและจบสาขาอื่นๆ) และประสบการณ์การสอนวิชาสังคมศึกษา (ต่ำกว่า 1 ปี, 1-5 ปี, 6-10 ปี, 11-15 ปี, 16-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป) และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้สารนิเทศ สมมติฐานการวิจัยคือ ครูสังคมศึกษาที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีพื้นฐานการศึกษาต่างกัน และมีประสบการณ์การสอนวิชาสังคมศึกษาต่างกัน มีการใช้และความต้องการใช้สารนิเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การดำเนินการวิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม โดยแจกไปยังครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ จำนวน 293 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 254 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.6 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้านสังคมศาสตร์ SPSS/PC+ เพื่อคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าที (T-test) ค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. การใช้สารนิเทศของครูสังคมศึกษา ในด้านรูปแบบสารนิเทศ พบว่า มีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์โดยรวมในระดับปานกลาง โดยมีอัตราการใช้นั่งสื่อตำรา (แบบเรียน) สูงสุดในระดับมากและ

มากที่สุด และใช้หนังสือนวนิยายต่ำสุดในระดับน้อย การใช้สื่อไม่ตีพิมพ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีอัตราการใช้แผ่นที่สูงสุดในระดับมาก และใช้ซีดี-รอมต่ำสุดในระดับน้อย ด้านเนื้อหาของสารนิเทศ พบว่า ครูโรงเรียนขนาดใหญ่ใช้เนื้อหาเกี่ยวกับการสอนและหลักสูตรการศึกษาโดยรวมในระดับมาก ครูโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กใช้ในระดับปานกลาง ส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา พบว่า ครูโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางใช้ในระดับมาก ครูโรงเรียนขนาดเล็กใช้ในระดับปานกลาง ด้านแหล่งสารนิเทศ พบว่า ครูโรงเรียนขนาดใหญ่ใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันในระดับปานกลาง ครูโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กใช้ในระดับน้อย ส่วนแหล่งสารนิเทศประเภทอื่นๆ ได้แก่ แหล่งสารนิเทศบุคคล สื่อมวลชน และอื่นๆ (เช่น การอบรม การประชุม/สัมมนา ฯลฯ) พบว่า ครูโรงเรียนทุกขนาดมีการใช้ในระดับน้อย

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ครูสังคมศึกษาที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน และมีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีการใช้สารนิเทศโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนครูสังคมศึกษาที่มีพื้นฐานการศึกษาต่างกัน มีการใช้สารนิเทศโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ความต้องการใช้สารนิเทศของครูสังคมศึกษา ในด้านรูปแบบสารนิเทศ พบว่า มีความต้องการใช้สื่อสิ่งพิมพ์โดยรวมในระดับมาก โดยครูโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็กต้องการใช้หนังสือตำรา (แบบเรียน) สูงสุดในระดับมากที่สุด ครูโรงเรียนขนาดกลางต้องการใช้หนังสือตำราของสถาบันต่างๆ สูงสุดในระดับมาก ความต้องการใช้สื่อไม่ตีพิมพ์โดยรวมในระดับมาก โดยครูโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็กต้องการใช้รูปภาพ/ภาพถ่ายสูงสุดในระดับมาก ครูโรงเรียนขนาดกลางต้องการใช้แผ่นที่สูงสุดในระดับมาก ด้านเนื้อหาของสารนิเทศ พบว่า มีความต้องการใช้เนื้อหาเกี่ยวกับการสอนและหลักสูตรการศึกษาโดยรวมในระดับมาก ส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา พบว่า ครูโรงเรียนทุกขนาดต้องการใช้ในระดับมาก ด้านแหล่งสารนิเทศ พบว่า ครูโรงเรียนขนาดใหญ่ต้องการใช้แหล่งสารนิเทศสถาบันในระดับมาก ครูโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กต้องการใช้ในระดับปานกลาง ส่วนแหล่งสารนิเทศประเภทอื่นๆ ได้แก่ แหล่งสารนิเทศบุคคล สื่อมวลชน และอื่นๆ (เช่น การอบรม ประชุม/สัมมนา ฯลฯ) พบว่า ครูโรงเรียนทุกขนาดมีความต้องการใช้ในระดับมาก

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ครูสังคมศึกษาที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน และมีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความต้องการใช้สารนิเทศโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนครูสังคมศึกษาที่มีพื้นฐานการศึกษาต่างกัน มีความต้องการใช้สารนิเทศโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สารนิเทศ ส่วนใหญ่ที่มีปัญหาในระดับมากคือ สารนิเทศที่มีอยู่มีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อการใช้ ขาดเครื่องมือช่วยค้นสารนิเทศ ขาดเครื่องมือที่จะช่วยให้ทราบว่า มีหน่วยงานใดจัดพิมพ์หนังสือ เอกสาร รายงาน ออกมาเผยแพร่บ้าง และแหล่งสารนิเทศอยู่ห่างไกลที่ทำงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้และความต้องการใช้สารนิเทศของครูสังคมศึกษา ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้สารนิเทศของครูสังคมศึกษาที่มีพื้นฐานการศึกษาต่างกัน ศึกษาความสัมพันธ์ของการใช้สารนิเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาและรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศึกษาการใช้สารนิเทศจากหนังสือพิมพ์เพื่อประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา ศึกษาความพร้อมของทรัพยากรสารนิเทศทางสังคมศาสตร์ในห้องสมุดโรงเรียน